

1. י. ת.ז. , [redacted]
2. י. ת.ז. , [redacted] ילידת 2016
3. י. ת.ז. , [redacted] יליד 2017
4. י. ת.ז. , [redacted] ילידת 2019

ע"י ב"כ עוה"ד סיגי בן ארי ; אסנת כהן ליפשיץ ;
מוריה פרידמן שריר ; מונא חדאד
מ"גישה - מרכז לשמירה על הזכות לנוע"י
רחוב הרכבת 42 תל אביב, 67770
טלפון : 03-6244120 ; פקס : 03-6244130
דוא"ל : info@gisha.org

העותרים

- נגד -

1. מתאם פעולות הממשלה בשטחים
2. מינהלת התיאום והקישור (עזה)

ע"י פרקליטות מחוז דרום (אזרחי)
בניין קרסו, קרן היסוד 4 (קומה 8)
באר שבע, ת.ד. 0309
טלפון : 073-3801222 ; פקס : 02-6467058

המשיבים

עתירה מינהלית

מוגשת בזאת עתירה מינהלית דחופה במסגרתה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים לתת מענה לבקשת העותרת 1, אזרחית ישראלית המגוררת ברצועת עזה, ולהתיר לה להיכנס לישראל ביום 13.2.2020, יחד עם שלושת ילדיה, העותרים 2-3, על מנת שיוכלו להשתתף בארועי חתונת אם העותרת, הנישאת בשנית, אשר יתקיימו ביום שבת, 15.2.2020.

בשל הדחיפות בקבלת מענה, ובשל אופייה ההומניטארי של הבקשה, לעתירה זו נלווית בקשה לקיום דיון דחוף.

בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים, לרבות שכ"ט עו"ד, בצירוף מע"מ כדין.

העתירה נתמכת בתצהיר העותרת שנחתם בפני עורך דין ברצועת עזה ונשלח לח"מ, לאחר תיאום טלפוני. בשל הקושי בקיום מפגשים בין העותרת לבין ב"כ ובשל דחיפות העתירה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את התצהירים ואת ייפוי הכוח שנחתמו ונשלחו בפקס.

ואלו נימוקי העתירה:

הצדדים לעתירה

1. העותרת 1 (להלן: העותרת), הינה אזרחית ישראלית הנשואה לתושב פלסטיני, מר [REDACTED] [REDACTED] (ת.ז. [REDACTED]), ומתגוררת איתו ברצועת עזה בהתאם לנוהל משפחות חצויות. לבני הזוג שלושה ילדים, העותרים 2-4 (להלן: הילדים).

העתק דרכון העותרת ותעודות הלידה של הילדים מצ"ב ומסומן ע/1

2. המשיב 1 (להלן: המתפ"ש) הינו האחראי על יישום המדיניות האזרחית בשטחי יהודה ושומרון ורצועת עזה ואמון על תיאום וקישור מול האוכלוסייה הפלסטינית ברצועת עזה.

3. המשיב 2 (להלן: המשיב או מת"ק עזה) הוא הממונה על יישום המדיניות האזרחית של ממשלת ישראל ברצועת עזה, לרבות הנפקת היתרי כניסה לרצועת עזה עבור ישראלים, והוא כפוף למשיב 2.

רקע עובדתי

4. העותרת מבקשת להסדיר את כניסתה לישראל יחד עם ילדיה על מנת להשתתף בחתונת אימה, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ת.ז. [REDACTED]), אזרחית ישראלית, הנישאת בשנית. יודגש כי העותרת, שהינה אזרחית ישראלית, מבקשת להיכנס לישראל עם ילדיה שהינם תושבים פלסטיניים ולפיכך, בניגוד לכניסתה, כניסתם מחייבת היתר מהמשיבים. אם העותרת חתמה על חוזה נישואין בישראל ביום 2019. [REDACTED] וחתונה משפחתית, שנדחתה בשבועיים ימים בשל היעדר מענה המשיבים לבקשת העותרת, תתקיים ביום 15.2.2020.

העתק הזמנה לחתונה וחוזה הנישואין של האם מצ"ב ומסומן ע/2

5. החתונה המשפחתית נקבעה תחילה ליום 30.1.2020. ביום 6.1.2010 הגישה העותרת למשיבים את בקשתה להסדרת כניסתה לישראל יחד עם ילדיה, באמצעות הוועדה האזרחית הפלסטינית, בצירוף המסמכים הנדרשים.

6. משלא קיבלה מענה, פנתה העותרת ביום 20.1.2020 למשיבה 2 באמצעות עמותת גישה. במכתב התבקשה המשיבה לקבל תשובה לבקשת העותרת לכניסה לחתונה בישראל עם ילדיה עד ליום 23.1.2020.

העתק מכתב עמותת "גישה" בעניין העותרת מצ"ב ומסומן ע/3

7. בו ביום ניתן אישור מהמשיבים על קבלת הפנייה ועדכון כי בקשת העותרת הועברה לידי המשיבים ו"התברר כי הבקשה טעונה בדיקות נוספות לשם קבלת החלטה, והיא כבר הועברה לבחינת הגורמים הרלוונטיים במסגרת הליך הטיפול". נזכיר כי הבדיקות הנטענות הם ביחס לשלושה פעוטות – בני שלוש, שנתיים ושנה, ותמוה אילו בדיקות, שלא ניתן היה לסיימן במועד, נדרשות בעניינם.

העתק אישור המשיבים על קבל הפנייה מצ"ב ומסומן ע/4

8. למרות הדחיפות, בקשת העותרת לא נענתה ומכיוון שהמשפחה אינה רוצה לקיים את הארוע ללא העותרת וילדיה, הוחלט על דחיית מועד החתונה בשבועיים ימים, ליום שבת, 15.2.2020, בתקווה שעד למועד זה תמצה העותרת הליכים מול המשיבים ותקבל את ההיתר המבוקש עבור ילדיה.

9. עד לכתיבת שורות אלה לא התקבל מענה לבקשת העותרת עבור ילדיה ועל כן מוגשת עתירה זו ובצידה בקשה לדיון דחוף. במקביל לעתירה זו הוגשה למשיבים בקשה מעודכנת אודות המועד החדש, באמצעות הוועדה האזרחית הפלסטינית.

הטיעון המשפטי

10. ילדי העותרת הם תושבים פלסטיניים. תושב עזה המבקש לצאת מגבולות הרצועה דרך מעבר ארז, נדרש לקבל היתר מהמשיבים אשר מותנה בעמידה בקריטריונים נוקשים ביותר. הסדר זה הוא תולדה של החלטת הקבינט המדיני-בטחוני של ישראל מספטמבר 2007, שקראה להגבלה של תנועת האנשים והסחורות מהרצועה ואליה. מסמך המדיניות זמין בכתובת:

http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/entering_and_exiting_gaza/03.pdf

11. מדיניות זו באה לידי ביטוי במסמך "סטטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל, ליציאתם לחו"ל ולמעברם בין איו"ש לבין רצועת עזה" (להלן: סטטוס הרשאות). זהו המסמך המעגן ומפרט את מדיניות המשיבים לגבי תנועת אנשים וסחורות בין רצועת עזה, הגדה המערבית וישראל.

סטטוס הרשאות המעודכן זמין בכתובת:

<https://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/50.pdf>

12. יובהר ויודגש, כי בקשתה של העותרת להשתתפות בחתונת אימה עם ילדיה עומדת בקריטריונים לתנועת תושבי רצועת עזה מחוץ לרצועה כפי שקבוע בסעיף 2.ד.5 בפרק ב' לסטטוס ההרשאות. קריטריון זה קובע כי מותרת כניסת קטינים לישראל כאשר אחד מהוריהם נושא תעודת זהות ישראלית במקרים הומניטאריים חריגים הקבועים בקריטריונים כמו טיפול רפואי, חתונה, לוויה וביקור חולה.

העתק החלק הרלוונטי מסטטוס ההרשאות מצ"ב ומסומן ע/5

המשיבים הפרו את החובה לפעול במהירות הראויה

14. על המשיבים מוטלת חובה להשיב לכל פניה המוגשת אליהם, תהיה תשובתם אשר תהיה. זאת, על מנת לאפשר למבקשים לכלכל את צעדיהם ולפעול למיצוי זכויותיהם. התנהלותם של המשיבים במקרה דנן מפרה חובה זו.

15. חובתה של רשות מנהלית לפעול במהירות הראויה ולהשיב לפונים אליה בתוך זמן סביר היא מן מושכלות היסוד של מינהל תקין (בג"צ 4634/04 רופאים לזכויות אדם נ' השר לביטחון פנים, פ"ד סב(1) 762 (2007); יצחק זמיר הסמכות המנהלית, כרך ב', מהדורה שנייה 1098 (2011)). חובה זו הינה חובה כללית החולשת כמעט על כל הפעולות המנהליות, למעט כאשר דין ספציפי קובע חובת עשייה במועד נקוב (אליעד שרגא ורוני שחר, המשפט המנהלי, כרך 3, 338 (2008)). חובה זו נלמדת בין היתר מסעיף 2(א) לחוק לתיקון סדרי המינהל (החלטות והנמקות), תשי"ט-1958 ומסעיף 11 לחוק הפרשנות, תשמ"א - 1981.

16. למעשה, החובה המוטלת על הרשות המנהלית להפעיל את סמכויותיה במהירות ראויה היא חלק מהחובה הכללית החלה על רשות לנהוג בסבירות במובנה הרחב (בג"צ 6300/93 המכון להכשרת

טוענות בית דין נ' השר לענייני דתות, פ"ד מח(4) 441 (1994); בג"ץ 1999/07 גלאון נ' ועדת הבדיקה הממשלתית לבדיקת אירועי המערכה בלבנון 2006, פ"ד סב(2) 123 (2007) (להלן: עניין גלאון). עיכוב במתן מענה לפיכך יכול להעיד על חוסר סבירות בהתנהלות הרשות, שמצדיקה התערבות שיפוטית.

17. הפסיקה פירשה את המושג "מהירות ראויה" כמתייחסת למעשה למענה תוך "זמן סביר". אולם, התשובה לשאלה מהו "זמן סביר" תיקבע בכל מקרה לגופו, על פי נסיבותיו הוא. על פי הפסיקה, יש לבחון אם בקביעת לוח הזמנים בטיפול בנושא הנדון שקלה הרשות את כלל השיקולים הראויים תוך מתן משקל ראוי לכל אחד מהם (בג"ץ 10296/02 ארגון המורים נ' שרת החינוך (15.12.2004); בג"ץ 7844/07 פנחס כהן נ' ממשלת ישראל (14.4.2008). קביעת הזמן הסביר לפעולה במקרה הקונקרטי נגזרת מאילוצים מעשיים מחד ומעוצמת המשקל והחשיבות לביצוע הפעולה במהירות ביחס לאינטרס הכלל או היחיד, מאידך (עניין גלאון לעיל, פס' 8). כאשר מדובר בסוגיה או החלטה שיש לה השלכה על זכויות אדם מקבל מושג "הזמן הסביר" משמעות מיוחדת (עניין גלאון לעיל, 153) ועל הרשות לקחת זאת בחשבון בעת הטיפול בפנייה.

18. אחד השיקולים שהמשיבים נדרשים לקחת בחשבון במסגרת הטיפול בבקשה, הוא היכולת של הפונה להספיק ולהשיג באופן אפקטיבי על החלטה, במידה וסורבה, בטרם ייגרם לו נזק (כמו למשל שמועד חתונה או לימודים שהוא אמור להתחיל יחלפו). כלומר, חשוב לוודא כי ייוותר די זמן לקבלת ייעוץ משפטי ופנייה לערכאות.

19. בית המשפט הנכבד התייחס ספציפית לשאלה מהו זמן סביר לקבלת מענה לבקשותיהם של תושבי רצועת עזה להיכנס לישראל. בבג"ץ 4212/06 Avocats Sans Frontieres נ' אלוף פיקוד הדרום (28.06.2006), קבע כב' השופט א' לוי ז"ל:

"נותרה לדיון בקשתם לחייב את המשיבים להשיב לבקשותיהם של תושבי רצועת עזה למתן היתרי כניסה לישראל, לרבות לצורך מעבר מעזה לגדה, תוך זמן סביר, כך שיתאפשר להם להשיג על ההחלטות בפני גורמים מנהליים או ערכאות שיפוטיות.

המשיבים אינם חולקים על חובתם לפעול במהירות, וכיצד היו יכולים לטעון אחרת נוכח הוראתו של סעיף 11 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981. יחד עם זאת, יש קושי לקבוע נורמה מחייבת באשר למועד מתן התשובה, הואיל וההחלטה היא בעיקרה פרטנית ותלויה בנסיבותיו המיוחדות של המבקש או המבקשת את היתר הכניסה או המעבר.

המשיבים הודיעו לבית המשפט, בתגובה משלימה שהגישו ביום 25.6.06, כי הוחלט על ידם שבקשות שהוגשו זמן סביר מראש, התשובה להן תינתן לכל המאוחר 3 ימים קודם למועד היציאה המבוקש. להשקפתנו, הסדר זה מותיר בידי המבקש פרק זמן קצר ביותר כדי לנקוט בהליכים אם בקשתו תסורב, ועל כן טוב יעשו המשיבים אם ישיבו לפונים, למעט במקרים שהנסיבות יחייבו זאת, בפרק זמן שבין 5 ל-7 ימים בטרם מועד היציאה המתוכנן" (ההדגשה אינה במקור).

20. בהתאם לאמור בפסיקה, נראה כי המשיבים התעלמו לחלוטין מעוצמת המשקל והחשיבות שבביצוע הפעולה במהירות לאור האינטרס של העותרים ביציאה לחתונת האם והסבתא בישראל.

בסיטואציה הזו, המוצא האחרון של העותרים הוא לפנות לבית המשפט על מנת שיניע את המשיבים לתת החלטה.

21. **המשיבים לא מיהרו להשיב לבקשת העותרת ועל מנת שתספיק למצות את ההליכים מולם, נאלצה המשפחה לדחות את מועד החתונה.** אכן, למרות שבתי המשפט כבר שפכו קיתונות של דיו כדי להבהיר למשיבים דכאן ולרשויות המדינה בכלל כי חובתן לענות לפונים אליהם תוך זמן סביר, עדיין נראה כי פעמים רבות, **הגשת העתירה היא האמצעי היחיד העומד בפני התושב לזרז את הטיפול בבקשה.** כך נכתב לדוגמה בעת"מ 1602/06 ארואטי נ' משרד הפנים (24.1.2007):

"לא יתכן שאזרח שנוקק לרשות, ימצא מולו דלת נעולה, אוזן ערלה וחלון אטום.
לא יתכן שרק עתירה מינהלית תגרום לרשות למלא את חובתה הפשוטה
להתייחס לאזרח."

22. בית המשפט הנכבד התבטא בחומרה ביחס לתופעה זו, בה נציגי המשיבים מתמהמהים זמן רב עם מתן החלטה בבקשות היתרים של תושבים פלסטיניים, ורק הגשת עתירה מביאה לקבלת החלטה. וכך נאמר בבג"ץ 3764/16 עלי נ' **המפקד הצבאי לאזור הגדה המערבית**, ביחס לסחבת במתן מענה לבקשות של פלסטינים תושבי הגדה:

"תוגש בתוך שבוע הודעה מטעם המשיב...מדוע אין משיבים במועד לפונים במקרים בכגון דא, והם נאלצים להגיש עתירה על כל בזבז המשאבים של הצדדים, בית המשפט (שכמובן מי מתחשב בו בכלל ובזמנם של אנשי המזכירות והשופטים); וברגע האחרון, לאחר שנלמד התיק, מוסרת המניעה. נלאינו מכגון דא." (פסק דין והחלטה מיום 5.7.2016)

וכן:

"האידיאולוגיה צריכה להיות פשוטה: מבלי לפגוע כהוא זה בביטחון ובשיקולי ביטחון, כמובן, יש צורך במאמץ להקל ככל הניתן על האוכלוסיה הפלסטינית הנזקקת להיתרים במישור המינהלי, כדי לפשט את החיים במציאות המדינית, המשפטית והיומיומית המורכבת. בכך גם יכולות לכאורה הרשויות להקל על עצמן ולחסוך בירוקרטיה. מכל מקום, ראוי להגיע למסגרת פשוטה ככל הניתן ומובנת ככל הניתן, כדי להסיר מעקשים לא נחוצים בחיי האוכלוסיה. העתירות הרבות המוגשות ונמחקות בטרם דיון כיון שנפתרה הבעיה הקונקרטי, והמוכחות על-ידי כך כמיותרות מעיקרן אילו טופל הנושא, מעידות כמאה עדים על הצורך בשיפור" (החלטה מיום 20.4.2017)

23. ספציפית ביחס לתושבי עזה התבטא בית המשפט העליון באומרו:

"מתגובת המשיבים ניכר העומס הרב המוטל על כתפיהם, ואולם אין הוא מצדיק להתעלם מבקשות חוזרות ונשנות של העותר" (בג"ץ 4653/17 גודה נ' שר הביטחון (פורסם בנבו, 15.06.2017).

24. בית המשפט המחוזי בבאר שבע קבע גם הוא:

"חובת המת"ק, ככל גוף מנהלי אחר, להשיב לפניות אליו בתוך זמן סביר, ברורה מאליה. התשובה כמובן יכולה להיות בעלת תכנים מגוונים, אך **עצם התשובה הוא חובה.** מצב בו פניה נותרת ללא תשובה כאשר ברקע ישנו אירוע מוגדר בזמן, קולעת את הפונה למצב של

אי וודאות ומאלצת אותו, כמו במקרה זה, לפנות לבית המשפט. " (עת"מ 40140-03-17
עזיז ואח' נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 30.4.2017)

25. נשוב ונזכיר כי בעניינו התבקש מענה בנוגע לשלושה פעוטות, שאין בעניינם מן הסתם צורך בבדיקה ביטחונית שהיא, לטענת המשיבים, המעכבת מתן מענה לבקשת יציאה מעזה.

המשיבים הפרו את חובת ההגינות של הרשות

26. חובת ההגינות של הרשות היא אבן פינה בדיני המינהל הציבורי, בהיותה נאמן של הציבור (בג"ץ 164/97 קונטרס נ' משרד האוצר, פ"ד נב(1), 289 (1998); דפנה ברק-ארוז, משפט מינהלי, כרך א' 276 (2010)). חובת ההגינות נובעת מכך שהשלטון והיחיד אינם שווי-כוחות ואינם שווי-מעמד. השלטון מחזיק כוח ועצמה וחובת ההגינות נועדה לשמש בלם לכוח ורסן לעצמה. הגם שהעותרים אינם אזרחי ישראל, הם עדיין תלויים בהחלטת המשיבים. כל עוד למשיבים היכולת למנוע את כניסתם לישראל ועל דרך זו לפגוע בזכויות יסוד המוקנות להם, עליהם החובה לנהוג כלפיהם במידת ההגינות, כמו כלפי כל פונה התלוי ברשות.

27. חובת ההגינות מחייבת את הרשות לטפל באופן רציני ואחראי בפנייתם של תושבים כדוגמת העותרים, ולהשיב להם בזמן סביר מהי החלטתה. אי מתן מענה במשך תקופה החורגת מגדר הסביר כמוה כדחיית הבקשה ללא מתן נימוקים (ר' פס' 7 בפסק הדין בעת"מ 17515-02-17 מאדי נ' שר הביטחון ואח', מיום 12.3.2017). לעניין זה יפים דבריו של פרופ' זמיר:

"מבחינתו של אדם הנזקק להחלטת הרשות, שיהוי במתן החלטה עלול לגרום נזק רב... לעתים, כאשר העניין דחוף, נזקו של שיהוי יכול להיות שקול כנגד נזקו של סירוב" (זמיר לעיל, 1093).

28. כך, הפונה מצוי בפני שוקת שבורה- אין הוא יודע מתי ואם בכלל תאושר בקשתו, ואין הוא יודע כיצד להתייחס לעיכוב. אין בפניו גם נימוקים מדוע בקשתו מתעכבת או למעשה נדחית, דבר הפוגע ביכולתו למצות את זכויותיו באפיקים אחרים ובפרט בפני ערכאות. לעניין זה יפים דברי השופטת יהודית צור בעת"מ (י-ם) 139/07 משה כהן נ' שר הפנים פס' 49 (25.07.2007):

"בתי המשפט חזרו והדגישו את החובה של רשות ציבורית לטפל בפניות של אזרחים בדרך עניינית ויעילה. חשוב במיוחד להקפיד על מתן תשובה תוך זמן סביר והעיקר יש ליידע את הפונה בצורה ברורה ומדויקת מהי עמדת הרשות בעניינו ומה נדרש ממנו לעשות על מנת לקדם את עניינו בצורה יעילה ועניינית."

המשיבים פוגעים באופן בלתי מידתי בזכויות העותרים

29. מחדלם של המשיבים להשיב לבקשת העותרים לא רק שאינו בלתי סביר נוכח חלוף הזמן, אלא הוא גם בלתי מידתי בהיותו פוגע בזכויות היסוד של העותרים. יוזכר, כי נוכח השליטה של ישראל על מעברי הגבול בין רצועת עזה לבין שטחה ושליטתה על תחומי חיים רבים של תושבי עזה, מחויבת היא מכוח המשפט הבינלאומי והישראלי לכבד ולהגן על אותן זכויות האדם המושפעות משליטתה- בראשן ובעיקרן הזכות לחופש התנועה של התושבים והזכויות שנגזרות ממימוש חופש התנועה, כגון במקרה דנן הזכות לחיי משפחה תקינים. בית המשפט העליון הכיר בכך שנוכח שליטתה של ישראל על מעברי הגבול, והתלות שפיתחו תושבי עזה בישראל באספקטים רבים, היא

מחויבת להבטיח את הצרכים ההומניטאריים של תושבי עזה (בג"ץ 9132/07 אלבסיוני ואח' נ' ראש ממשלת ישראל ואח' (30.1.2008).

30. יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בבג"ץ 1169/09 פורום משפטי למען ארץ ישראל נ' ראש הממשלה פס' 21 (15.6.2009):

"על חובתו של הממשל הישראלי לדאוג לקיום הצרכים ההומניטאריים הבסיסיים של תושבי איו"ש והרצועה עמדה פסיקת בית משפט זה לא אחת. גם אם רצועת עזה נשלטת כיום על ידי תנועת החמאס, אשר הוכרזה ארגון טרור, חיים בה תושבים הזקוקים לשירותים חיוניים לקיום איכות ורמת חיים סבירה ואנושית. ישראל נדרשת להושיט עזרה כדי לאפשר סיפוק צרכים הכרחיים לאוכלוסייה המקומית, שבלעדיה לא יקבלו מענה."

31. במקרה דנן, העותרים תלויים בהיתר מהמשיבים על מנת להיפגש להשתתף בשמחה המשפחתית. נקיטת הסחבת מצד המשיבים במתן מענה לבקשת העותרים מביאה לפגיעה בזכותם של העותרים לחופש תנועה ולחיי משפחה תקינים.

לסיכום

32. העותרת ממתינה בכיליון עיניים לקבל את תשובת המשיבים המאשרת את כניסתה עם ילדיה הפעוטים לישראל לצורך השתתפות בחתונת אימה ביום 15.2.2020. התנהלות המת"ק בעניינה, אשר אילצה את משפחת העותרת לדחות את מועד החתונה, חורגת מכל סטנדרט תקין של פעילות מינהלית: היא מפרה את חובתם להשיב במהירות הראויה ואת חובת ההגינות שהמשיבים כפופים לה. כתוצאה מכך, היא פוגעת בזכויות יסוד של העותרים: זכותם לחיי משפחה וזכותם לנוע.

נוכח כל האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים להשיב לעותרת ולאשר את בקשתה באופן בהול.

לאור התנהלות המשיבים שתוארה לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד גם לחייב את המשיבים בהוצאות העותרת, לרבות אגרת בית משפט ושכ"ט עו"ד כדן.

סיגי בן ארי, עו"ד

2.2.2020

ב"כ העותרים